

GAZETA TRANSILVANIEI

PROPRIETARĂ: ASOCIAȚIUNEA „ASTRA” BRAȘOV
Apare de două ori pe săptămână prin îngrijirea
unui comitet de redacție.
Atelierele tipografiei „Astra” Tf. 1102.
Pagini 4-6-8 Lei 3.

STEAG RIDICAT LA
1838
GHILBARIȚIU ȘI SFINȚIT DE LUPTELE PURTATE SUB CUTELE LUI
DE ATĂȚIA URMAȘI, ÎN FRUNTE CU MUREȘENII

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BRAȘOV.
B-dul REGELE FERDINAND Nr. 12 Tf. 1513
Abonamentul anual lei 300 Autorități și Societăți lei 600
Anunțuri și reclame după tarif.

Nr. 57 Inreg. Trib. Brașov S. II No. G. II. 71/942

26 Iulie 1942

Anul 105

ÎN LUMEA BURGĂ

S'a găsit un schelet vechi
de 18.000 ani

Cea de a patra perioadă a săpăturilor din grottele Arrene Candide s'a dovedit fructuoasă chiar dela început. S'a găsit un cuptor și lângă el un schelet complet al unui bărbat tânăr, așezat într'un mormânt săpat în pământ ocru. Printre obiectele așezate lângă schelet s'a găsit o podoabă de cap făcută din sute de scoici mici găurite; apoi cercei de os și alte podoabe asemănătoare pe care scheletul le are la umărul stâng și la încheietura unei mâni. Se apreciază vârsta scheletului la 18.000 ani.

Un nou procedeu pentru
stingerea incendiilor de
petrol

Specialiștii germani au propus un nou procedeu pentru stingerea incendiilor de petrol. Ei au constatat că la procedeul aplicat până în prezent, stingerea cu spumă a incendiilor de petrol, căldura desvoltată spargea adeseori stratul de spumă, incendiul izbucnind din nou. Ei au făcut acum un aparat special, un furtun cu apă care având mare presiune lovește suprafața petrolului, producându-i o spumă, ale cărei picături sunt învelite astfel într'un strat de apă care înăbușe repede focul.

Cocoș de munte din părțile Rodnei

Sinceritatea lui Mihai Viteazul

de Ion Berciu

Poate nicio figură din trecutul nostru istoric nu-i mai aproape de sufletele noastre ca Mihai Viteazul, eroul dela Călugăreni, domnitorul de o clipă al tuturor Românilor și martirul de pe Câmpia Turzii.

Spre el a alergat insetat de eroismul neamului Nicolae Bălcescu, sub privirile lui decenii de-a-rândul s'au luat hotărâri și s'a manifestat pentru împlinirea visului secular, pe care el cel dintâi îl întrupase, în tovărășia craniului său sfințit s'au scurs cei doi ani de încercări crunte și de vitejii legendare, pe pământul bătrânei Moldove, spre el aleargă și azi gândul nostru.

Mihai Viteazul, prin destinul său, prin vieța sa și prin tragedia sa, rezumă sensul istoriei noastre.

L-am înțeles și l-am judecat, când eroic, când superb condotier, în permanentă luptă și în stare să sfărâme toate împotriri.

El este Făt-Frumos al neamului nostru: viteaz, generos, uman și mândru: cavaler desăvârșit într'o epocă de intrigi, de meschinării și de barbarie.

O singură latură a personalității sale a rămas necercetată amănunțit: sinceritatea sa desăvârșită ca om și ca domnitor.

Scrisorile și mărturisirea lui sunt în această privință de un sguitor dramatism și de un înalt etic, lucruri ce fac să crească în mod deosebit, fi-

gura legendară a eroului neînțeles, neajutat, trădat și răpus mișelește de un prieten de arme.

Intreaga sa acțiune are o țință supremă: lupta pentru libertatea țării sale din ghiarele dușmanilor creștinătății.

Pentru creștinătate își jertfește familia, neamul și persoana sa, realizând cu mijloace reduse și cu piedeca tuturor, chiar alor săi, fapte epocale, atât în ceea ce privește victoriile de pe câmpurile de luptă, cât mai ales în ceea ce privește respingerea tuturor ispitelor de a fi folosit ca instrument și de a părăsi pământul românesc.

Viena și Praga, prin oamenii săi, secuul Székely, croatul Ungnad, austriacul Prezen, și valonul Basta, încearcă în toate formele să-l aibă în serviciul lor și să pregătească calea la conducerea Ardealului a fricosului arhiduce Maximilian.

Episcopul Rali Paleologul, care vorbea în numele creștinătății balcanice, flutura în fața ochilor marelui domnitor, care umplea văzduhurile vremii sale cu faptele și numele său, coroana împărătească a Bizanțului.

A refuzat splendoarea Constantinopolului și a respins cu mândrie serviciul de instrument orb în mâna lui Rudolf II, împăratul astrolog, condus de șarlatanii timpului.

Mihai Viteazul a ales calea cea mai grea: a sta lângă ai săi, a lupta pentru ai săi și a pieri pentru ai săi.

Sufletul său, instinctul său și chemarea sa îl țineau cu tărie legat, înainte de toate de Ardeal, știind că numai așa poate să-și îndeplinească misiunea sa.

El a pierit la 6 August 1601, ucis de trimișii lui Basta, în frunte cu Iacob Beauri, dar fapta lui, jertfa lui și învățătura lui au rămas.

Nu înzadar spunea ostașilor săi la Călugăreni:

„Deoarece suntem prăpădiți, să încercăm mai bine să ne apucăm de luptă, să războim pe Turci, și de ne-o da Dumnezeu isbândă, să ne mântuim moșia întreagă, o să fim socotiți printre bărbații cei vestiți, care luptatu-s'au și sângele l-au vărsat pentru moșie; iar de vom pierde, oricine o înțelege cum fapta s'a petrecut, o să ne laude; că și cei vechi, luptându-se pentru moșie nu toți biruiau; cu toate astea lăsat-au în lume faimă nemuritoare...”

Uitați-vă în istorie, ce lupte dădeau cei vechi pentru neatarnare, pentru a nu cădea în robie!”

Cronicarul grec Palamide, contemporan cu Mihai Viteazul, îi compune un epitaf de un realism extraordinar:

„De mine s'au înspăimântat cândva cu mic cu mare și Turcii și Tătarii și alte neamuri. Câți potrivnici mi se arătau și-i aflam, ca pe niște vrăjmași îi pedepseam. Și vezi acum, unde creștinii m'au adus. Eu să slujesc să mă încred în ei, iară dânșii pizmă să aibă împotriva mea. M'au dat lumii odihniților și înăuntru aici mă aflu. Drept palat am țărâna cea neagră și mormântul drept odaie”...

CITII

Gazeta Transilvaniei

FOILETONUL
GAZETEI TRANSILVANIEI

Floare de tei

In marginea aleii, fremătând,
Pe buni și răl în umbra ta-i poștești,
Tu mândru tei, tu tot întineresti
Iar pasul meu mă poartă tremurând.

Vai, mulți ce-au stat sub tine de povești
Plecăt-au la hodină rând pe rând,
Eu încă viu, dar nu știu până când,
Cu flori de aur să mă 'mpodobesti.

Tu floare mică, floare dragă mie,
De-ai ninge lin pe groapa mea odată.
Când voiu dormi eternul somn sub glee.

De te-ar purta o boare parfumată,
Lăsându-te pe groapa mea pustie
Să nu mă simt de tot uitării dată.

Ecat. Pitîș

Cultul pământului în mitologia românească

de Dr. Aurel Cosma

Pământul a fost întotdeauna considerat ca o ființă divină atât de mitologia popoarelor antice, cât și de cea românească. Popoarele vechi îl venerau ca pe un zeu, aducându-i chiar jertfe sub diferite forme. Ideea divinității sale era aproape universală, numai numirea sa varia după diversele religii păgâne care îl așezau de multe ori ca importantă alături de Dumnezeu ceresc. Era o concepție răspândită că pământul, fiind mama oamenilor pe care îi hrănește, are un rol de consoartă pe lângă Tatăl ceresc, iar din iubirea lor rezultă prosperitatea lumii. Imbrățișările amoroase între cer și pământ se produc

prin ploile care dau fertilitate so'ului astfel încât din grija Tatălui de sus și a Mamei terestre se pot bucura oamenii de toate bunătățile și darurile vieții.

Acest cult a fost preconizat de Zoroastru, care în doctrina sa religioasă a acordat o importanță deosebită principiului de legătură conjugală între Ahura Mazda, Dumnezeu din cer, și între Spenta-Armaiti, personificarea divină a pământului. Dacii s'au inspirat din această credință iraniană, care și azi mai dăinuiește la poporul persan ca reminiscență de imn cosmogonic cunoscut din timpuri imemorabile.

Cultul pământului s'a înrădăcinat,

INSTANTANEE

Turcul

Era Duminecă într-o amiază. Soarele dogorea fără milă. Căldura, ca din gura cuptorului ieșită, îți făcea respirația grea. Un turc vindea pe străzi înghețată, adică ar fi vândut bucuros să fi avut cui, căci ulița era aproape pustie. Tot insul căutase umbra într-un ungher de casă undeva, sub bolți răcoroase de copaci prin parcuri și păduri, iar cei care mai treceau acum pe trotuarele fierbinți, nu făceau parte din clientela turcului, nici nu-l băgau în seamă. De aceea bătrânul socoti de bine să cotească în ulicioara noastră și să facă un mic popas până se vor mai anima ulițele. Impinse deci căruța albastră într-un colț la umbră, iar el scoțându-și fesul din cap începu să-și șteargă sudoarea ce-i brobona pe frunte. Tînse apoi mâna spre fes, îl curăți de praf cu măneca descălcind firele de borangic ale ciucurelui mare, negru. O îndeletnicire ce părea să-i fie nespuse de dragă. Fesul! Nu era el singurul lucru ce-l deosebea de ghiariii în mijlocul cărora fusese osândit să trăiască? Și nu era petecul acesta de postav roș, o bucătică sângerândă din trupul sfâșiat al patriei sale, a Turciei de odinioară? O sfântă, dulce relicvă ce-o poartă astăzi prin străini, căci în țara lui, de s'ar încumeta s'o poarte azi, i-ar cădea cu cap cu tot fesul în țărână. După ce-l netezi frumos, îl așază dinaintea lui și propătându-și coatele de teleaga acoperită, lăsa capul să i odihnească pe mâni, se dete visurilor.

Cine știe ce visa turcul, pe unde-l purta sufletul lui acum! Asculta poate cum murmură Bosforul și rugăciunea dervişului din minaretele subțiri. Trăia o clipă fericită în frumoasa lui țară de altădată, în mijlocul haremului îmbalsamat de ambră și plin de foșnet de mătășă.

O ceată de copii gălăgioși se ivi dintr-o curte. Văzând pe turcul adormit se apropiară ștregarii de el și prinseră a face haz. Unul își așază fesul pe cap, altul desfăcu capacul rotund de tinichea, ce acoperea înghețata și începu să se înfrupte făcând poftă și celorlalți.

Când s'a trezit bătrânul din somn, ceata de copii dispăruse. Câteva pietricele în loc de bani, erau așezate dinaintea lui și fesul spânzura de-o roată. Oțtând odată lung, primit-a turcul din mâna sorții și această nouă batjocură și resemnat impinse căruța-i mai departe.

Ecat. Pitiș.

Spicuiiri

din dicționarul greșellor noastre de limbă

de Ax. Banciu

XXXVI.

Cea mai frecventă prepoziție în limba noastră și, totodată, cea cu mai multe întrebunțări e, fără îndoială, prepoziția *de*.

Pentru cei cărora nu le-a bătut încă la ochi frecvența și multilateralitatea ei întrebunțare, dăm în cele de mai jos o seamă de expresii construite cu ea.

În unele din acestea, exprimă *genitivul* (față de craiu, moarte de erou); în altele: *conjunctiile* *dacă*, *încât* (*De-ai ști ce nu știi. Strigă de te asurzește*), *prepozițiile* *din*, *despre*, *dela*, *pentru* (apă de Căciulata, vorbim de tine, îl auzi de-o poștă, lamă de ras), *locuțiunile* *prepoziționale* *de către*, *din partea* (Artistul X a fost fluierat de spectatori). Mai poate apoi exprima: *măsura* (*de-un deget*, *de-o schioapă*), *materia* (ceas de aur), *specia* (cașcaval de Penteleu, artistă de cinema), *o cantitate numerică* (*de cinci primăveri*, *de zeci de ori*), un *raport circumstanțial* (*merge de-a bușile*, *tremură de frică*, *gata de luptă*, *de-acum s'a isprăvit*, *de-aici încolo...*), în *legătură* cu *supinul* sau cu un *adjectiv*. (Ușor de vorbit, greu de făcut. De scump, nu-i scump. De ușor ce-i, îl ia vântul).

Alte exemple pentru dumerirea celor nedumeriți: Băiat de bani gata, vorbe de clacă, bătaie de cap, purtare de moșic, ochiu de fereastră, casă de piatră, fum de tămăie, orfan de mamă, putred de bogat, mort de beat, ochiu de Argus, semn de bun augur, fire de bolșevic, 1 kg. de orez de prima calitate, un dram de noroc, un pumn de sare, un păhărel de vin, de mii de ori, de trei zile ncoace, de Joi până mai apoi, general de divizie, baston de mareșal, iarbă de leac, dar de Crăciun, viață de izbeliște, un chef de pomină, Roșiorii de Vede, sunt de față, de mărturie, peste drum de școală, frig de 30°, de acum, de aici încolo, ziua de apoi, pește de baltă, de pildă, pilda de sus, pătura de jos, de asemenea, de altfel, altfel de oameni, astfel de vorbe, bastonul de lângă mine, cănele de după casă, se chinuie de ceasul morții, iute de nu-l ajungi cu trenul, joacă de crezi că-i cel mai fericit om, halal de voi!... vai de steaua lui!... sărăcan de mine!... scump de mama focului, de cumva vine de Paști..., de-ășurda, de-avalma, salam de Sibiu, vin de Cotnar, de abia, de voie-de-nevoie, grijește de..., vede de..., ține de..., abuzează de..., se păzește de..., cunoscut de..., mă tem de..., înjură de..., gata de..., dă de..., e lăudat de..., vorbește de..., se gătește de..., scapă de..., suferă de..., surprins de..., a murit de..., e nevoie de... etc. etc.

După cum se poate vedea, rolul *prep. de* în frazeologia românească e atât de multilateral, încât fără ea nici nu ți-ai putea-o imagina. E asemenea

pătrunjelului din supe: prezent aproape în fiecare frază românească. Ceeace nu justifică, însă, încăpăținată stăruință a unora de a o vări și unde nu-și are locul. Limba își are *tiparele* sale, pe care noi n'avem dreptul să le sfărâ-măm, nici să le modelăm după gusturile noastre. Și tiparele limbii noastre refuză, ca străine de firea limbii, construcțiile cu *prep. de* în cazuri ca acestea:

„Ce trebuie de făcut cu pepinierele de pomi roditori ale Statului? (rev. Satul nr 71, p. 17). La fel în Cv. dela 2 VI 1929 p. 1, c. 7). Construcția a pătruns și în Ardeal. Așa, d. p., cetim în Gaz. Trans. dela 12 VII 1929 p. 5, c. 1: „Iată ce trebuie de făcut: trebuie de spălat capul cu leșie și săpun, (trebuie) de șters cu pânză curată și pe urmă de uns etc.

„Pielea s'a întărit și acum a putut fi de rulat solul...“ (Dim. 8 VII 1928 p. 5, c. 1).

„Oameni... cari nu vor mai fi având de lipsă să cetească nici o carte“ (G. Tr. 1922 nr. 258 p. 2, c4, foil.)

„Cât privește de înfățișarea câmpurilor... noi nu putem spune decât că...“ (Cr. 29 I 1931 p. 1, c. 4).

Sintaxa românească refuză, zic, întrebunțarea *prep. de* în astfel de construcții, strecurate în scrisul românesc de străini, înstrăinați sau de ignoranții structurii graiului nostru.

Vom zice deci, fiindcă așa zice Românul: *trebuie făcut, trebuie spălat, a putut fi rulat, nu vor mai fi având lipsă, cât privește înfățișarea* etc.

În astfel de combinații, *prep. de* se păstrează numai în construcții ca: (cutare lucru) *trebuie de trebuit*, dar nu acum: *De rulat a putut fi rulat*, dar... etc.

În Ardeal, avem această prepoziție — un fel de pupăză pe colac — în legătură cu *prep. fără*, păstrată în V. Regat numai în cuv. compus *fărădelege*, dar suprimat, ca *de prisos*, din construcțiile uzitate dincoace de Carpați: *Fără de mine*, n'ai să faci nici o ispravă. Om *fără de păcate* și *fără de cusur* nu este. *Fără de supărare*, dar *trebuie să-ți spun că...* Om *fără de noroc*; copil *fără de minte* ș. a. m. d.)

O mai avem, *tot de prisos*, în construcția: *denumesc pe cineva de ceva* „Ex. N. N. a fost denumit de prefect. Pe X. Y. l-au denumit de șef de cabinet. (Corect: N. N. a fost numit prefect. Pe X. Y. l-au numit șef de cabinet. Deci, fără prepoziția *de* și verbul fără prefixul *de-*). Precum tot fără acest prefix se zice corect românește:

¹⁾ Să nu se confunde cu locuțiunea prepozițională *afară de* (*în afară de*) cu înțelesul: *osebit de* (D. p. Afară de noi, n'a mai fost nimenia de față).

²⁾ A „denumi“ înseamnă a desemna cu un nume.

Strigături hunedorene

Măi badiță pentru tine
Maica dă cu băta 'n mine,
De-ar da de m'ar omor!
Noi tot nu ne-am despărți;
De-ar da de m'ar spinteca
De tine nu m'oi lăsa...

Măi badiță om ca tine
Pot face și din 'ntr'un spine
Cu caput și pălărie
Să semene bade ție...

Spune mândro vii nu vii,
Cu minciuni să nu mă ții,
Spune mândro poți, nu poți
Nu mă mai ținea la porți
Că mă latră câinii toți
Și mă face lumea hoț...

Uite badea trece dealul
Că-l cunosc pe el și calul;
Calu-i alb la un picior
Și badița-i domnișor,
Calu-i alb la amândouă
Badița-i cătană nouă...

Ploaie Doamne ploii mărunte
Și mai dă la fete mințe
Să nu umble prin răchite
După feciori cu plăcinte,
Că feciorul mănca, bea
Și la urmă nu le ia...

Mândruliță dragă fată
Lasă poarta descuiată
Și fereastră destupată
Ca să mai viu câteodată,
Să te vad cum ești culcată;
Cu fața către perete,
Cu gura friptă de sețe,
Cu fața către pridvor
Cu gura arsă de dor...

Ține doamne neamul meu
Că nu-i viță de om rău
Că-i viță de scriitor
Și la nime nu-i dator...

Mândro când te vad pe tine
Arde inimă 'n mine,
Arde și se face scrum
Stau să mor de dor pe drum;
De mi-ai da o făr de gură
Zău m'ar trece de arsură...

Fetița care-i frumoasă
Nu-i păcat s'o ții la casă;
Ziua spală și cârpește
Și tot la iubit gândește,
Noaptea-i veselă ca luna
Și iubește ca nebuna...

Culese de Nicolae M. Isac

copiez ceva, oblig pe cineva la ceva (nu: decopiez, deoblig) în cursul discuțiunii..., în cursul anului curent (nu: decursul).

Ne vom feri și de următoarele forme compuse cu prefixul *de-*: *delătur*, *dejosesc*, *detrag*, care se vor înlocui cu formele: *înlătur*, *înjosesc*, *retrag*. Ex. Președintele adunării a *retras* cuvântul interpellatorului; sau: *i-a luat* cuvântul. În nici un caz: *i-a detras*.

foarte iute în datinele popoarelor autohtone din regiunile carpato-danubiene, fiindcă prin munca și traiul lor erau strâns legate de pământ, dela care trăgeau toate foloasele și bogățiile. Majoritatea acestor popoare ocupându-se cu agricultura, este explicabil că toate aspectele vieții lor le vedeau și le cântăreau prin darnicia solului. De aceea se închinau cu evlavie, poate interesată, pământului, rugându-l ca Dumnezeu ceresc să-l fecundeze pentru fericirea și bunăstarea oamenilor.

După ocuparea Daciei de legiunile romane, cultul pământului a fost practicat pe o scară mai întinsă, dobândind o însemnătate și mai mare. „Alma Tellus“ sau „Terra Mater“ a Romanilor era divinizată alături de Jupiter și adorată cu toate onorurile ce i se cuvineau. În imperiul roman se găseau pretutindeni sanctuare ridicate în cinstea „Mamei terestre“, îndeosebi în provincii unde caracterul agrar al populațiilor implica nevoia de a câștiga bunăvoința solului producător. Dintre

toate provinciile cucerite de Romani, în Dacia era mai popularizat cultul pământului. Legionarii și coloniștii lui Traian au adus cu ei și formele romane ale acestui cult, pe care le-au localizat și adaptat în straturile cretințelor indigene. Pe această structură daco-romană s'au perpetuat în viața poporului român obiceiurile de a se închina pământului și de a-l cinsti.

Și astăzi vedem în bisericile dela țară cum se roagă lumea, făcând măntăni, plecându-și picioarele, mâinile și capul pe pământ. În cimitire pretutindeni găsim inscripții pe crucile morților ca „să le fie țărina ușoară“. Acestea nu sunt decât urmele și formele rituale ale vechiului cult. Pământul este sfânt în credința poporului. Din pământ suntem făcuți și noi, iar tot în sânul lui ne vom duce pentru odihna eternă. În pământ zac moșii și strămoșii noștri. El ne ține

pe coaja lui, el ne dă hrană și apă. Fără bunătățile lui n'am putea trăi. Iată de ce este considerat pământul în miturile românești ca „mama noastră“, iar oamenii ca niște copii rezultați din legătura pământului cu Dumnezeu ceresc. De aceea suntem datori să-l cinstim. De aici o serie de opreliști și de obligații față de el. Poporul le respectă, fiindcă dela pământ își trage tot binele prin munca sa agricolă. Astfel, după credința populară, nu-i voie să scuipi sau să dai cu piciorul în pământ, nici să-l injuri, în schimb ești îndatorat să-l muncești, dar să nu-l chinuiești, cum face de exemplu olarul, care din cauza aceasta își va primi pedeapsa la judecata din urmă.

Nenumărate datini și proverbe și-a făcut poporul din principiile acestui crez, care sunt păstrate cu mai multă rigoare decât orice lege scrisă. S'ar

putea scoate mai multe forme frumoase și interesante din compoziția actuală a acestui cult terestru la poporul român.

Ca o exteriorizare a venerării pământului și azi mai găsim ritualuri de jertfă îndeplinite de popor la anumite ocazii, mai ales atunci când îl rănește sau lovește fără intențiune rea, dar nevoit de efectuarea unor lucrări. Aceasta dovedește credința populară în sensibilitatea pământului. Astfel de sacrificii se aduc de exemplu la edificarea unor case, când se sapă fundamentul și se taie pământul. La sate se îngroapă în temelie casei un cap de cocoș, el fiind considerat ca o pasăre sfântă. Țăranii mai bogați jertfesc însă un cap de berbec pe care îl așază la fundamentul casei. În orașe și azi se mai obișnuiește zidirea unui pumn de bani la temelie caselor noi, care simbolizează aceeași idee de sacrificiu ce se aduce pământului pentru răscumpărarea durerii cauzate prin fixarea unui edificiu în coasta sa. Cine face

Omul și locul

de I. Bozdog

Stau mulți și ne întrebăm de ce preocuparea noastră de toate zilele, de ce orice gând și orice vorbă a noastră se împletește cu un nume mai scump azi ca ori și când tuturora.

Nu e oare țara noastră mândră și întinsă peste atâtea culmi de munți, peste văi adânci, peste câmpii cu coline dulci, peste șesuri tulburător de netede, dăruită de Dumnezeu cu cele mai alese comori și cu voinici care o apără și păzesc de orice vrășmaș? Nu sunt oare toți fiii și fiicele ei la fel de străbătuți de aceeași dragoste fierbinte pentru toate colțurile țării și la fel de gata de a se jertfi în orice clipă pentru oricare petec de pământ ce ar fi umbrit sau amenințat.

Toate acestea sunt adevărate și tocmai această alipire comună și unanimă a inimii țării ne face pe noi, cei ce am avut încercata soartă să ne naștem pe plaiurile lui, să simțim din para sufletescă a tuturor și mai mare nevoie sufletescă de a-l mângâia și de a-l purta în fiecare fibră a inimii noastre ca pe un foc sacru, care a aprins vâlvația în toți și acărui destin luminează sau întunecă soarta întregului neam.

I-au admirat mulți fermecătoarele finuturi, i-au gustat și mai mulți nenumăratele bogății, le-a fost multora loc de odihnă, belșug, petrecere și huzur, dar nimeni din cei ce vin și trec prin el nu este crescut și alipit sufleteste de el ca fiii săi adevărați. Numai nouă ne-a fost și leagăn și ne va fi și mormânt.

La poalele codrilor și în văile roditoare trăiesc sălbătăciuni și fiare pe ai căror strămoși multă lume îi cunoaște numai din legende și basme, și numai liii cei adevărați ai plaiurilor, codrilor și văgăunilor munților au știut să-și orânduiască cuieșurile alături de ele, să le prindă năvaurile și să se împace și cu ele. Pește piscuile munților pleșuvi s'au înălțat de multorii vulturii răpitori și au prins și sfâșiat când blânde turme de mioare, când aprigi bouleni roșcați, când blânde și melancolice cirezi de vaci, când cete de svelte și fricoase căprioare și cerbi, sau iepuri fricoși și fugarnici, dar n'au putut răslăji nici alunga niciodată vulturii năs-

cuți și legați în cuibul de cremene săpat în pieptul stâncilor, care nu s'au speriat de ascuțitul și desisul săgeților care-i nelinișteau, ci au rămas în mândria lor paznicii permanenți ai locurilor primejdite.

Sub scutul acestor stânci și deprinși cu meșteșugul apărării naturale al stăpânilor codrilor s'au obișnuit străbunii noștri, alături de ei și asemănător sorții lor și-au dus traiul și și-au modelat viitorul părinții părinților noștri.

Asemenea lor și-au împietrit inima în vremuri de furtună și au mângâiat cu ochiul plin de mulțumire locul de baștină și scut, i-au răscolit țărâna căutându-și hrana și i-au muiat bulgării cu sudoare ca să rodească și cu sânge ca să-i ocrotească. Dar, nu l-au părăsit, oricâte valuri de foc și oricâte limbi păgâne au încercat să-i deslipească și alunge din leagănul lor.

Ne obsedează în toate clipele vieții noastre imaginea ființelor cuibărite în inimi și din unditul lanurilor de grâu ni se pare că zâmbesc ochii și fețele lor înfocate de soare, din fășăitul ierburilor doborâte de coasă zărim trupul lor svelt și elastic, din murmurul izvoarelor desprindem șoptele și suspinurile lor rugătoare, iar peste culmi de fagi și brazi, când ei ne împiedecă vederea, le trimitem incurajările noastre, care știu străbate poteci și văi și-i găesc și în cele mai îndepărtate locuri.

Gândul și dorințele noastre se plimbă libere pretutindeni pe pământul sfânt al părinților noștri. Ele duc mănunchiu de flori pe mormintele părințești și ctitorale, ele se înalță în turnuri vechi de bisericuțe părăsite, ele răcoresc fruntea și obrajii supți ai celor ce ne doresc și iubesc la fel cum îi iubim și noi.

De aceea omul răsărit din țărâna unui colț sfânt de raiu poate fi smuls și ridicat de vânturi, poate fi purtat de viscole chiar peste țări și mări, dar el nu poate fi desrădăcinat.

Și e natural ca să fim legați și să atărnăm sufleteste mai mult tocmai de locurile umbrite și lipsite permanent de soare și căldură.

Glie sfântă a zămislirii noastre te purtăm pretutindeni și toți în inimi și gând.

De pretutindeni

In Java lucrează din nou
84 fabrici de zahăr

Japonezii au angajat din nou la lucru 5 milioane de locuitori din Java care lucrau înainte de războiu în industria zahărului. Toate cele 84 fabrici de zahăr ale insulei au fost puse din nou în stare să funcționeze cu randa-mentul complet.

astfel de jertfe poate fi sigur că pământul îi va suporta casa și va avea grijă de ea să nu se surse. La zidirea bisericilor, care prin rostul lor de durabilitate trebuiau să fie mai solide, se dădeau în unele părți jertfe simbolice de o valoare mai mare. În Oltenia de exemplu la construirea unor biserici se îngropau la temelii măsurile umbrelor de om luate cu o trestie, iar omul care rămăsese fără umbră, era sortit să moară în termen de 40 de zile. În aceeași ordine de idei putem aminti legenda poetizată a meșterului Manole care și-a îngropat soția de vie între zidurile mănăstirii de Argeș, ca pământul să-i asigure trăinicia operei sale arhitectonice.

Datinele de a face jertfe pământului le aflăm aproape la toate popoarele, chiar și la cele mai civilizate, unde ele persistă și azi sub forme mai moderne și simbolice. În trecut majoritatea sacrificiilor erau vieți omenești a căror trupuri erau zidite la temeliiile

cetăților și ale edificiilor. În istoria biblică aflăm unele exemple de acest fel, cum este cazul construirii Ierihonului. În diverse locuri săpăturile și dărămarea zidurilor vechi au scos la suprafață scheleturi de oameni jertfiți pământului. În toate părțile lumii au ieșit la iveală astfel de urme care datează din diferite timpuri până în epoca modernă, numai pe teritoriul românesc nu s'au găsit probele unor practici similare. Uzul îngropării umbrelor, care a succedat la popoarele străine jertfelor umane, a fost importat în regiunile locuite de Români probabil de arhitecții veniți din alte părți ca să construiască bisericile și mănăstirile noastre.

Tipografia „ASTRA“ Brașov
caută

2 mașini de cules Linotyp

Scrisori către și dela Gh. Barițiu

de Candid C. Mușlea

Filea-de-Jos, 17 Sept. st. v. 1863.

Dulce și Preadorite Frate!

Una mică imputațiune aș putea în merito să sufer de D. Ta, după ce dela despărțirea noastră cea din Brașov, abia acum mă rezolvai a-ți scrie a doua epistolă, după ce însă așa cevaș interesant nu aveam să îți scriu, proulungii ocaziunea scrierii până la acesta moment, făcând începutul cu exprimarea părerii de rău că nu puterăm fi norociți a ne îmbrățișa în Blaj cu ocaziunea adunării Asociațiunii, la care ce e drept, nu alergam nici eu, nici fratele Leon, dacă știam cumcă D. Ta nu te vei putea prezenta la acea adunare, dela care lipsiră astădată mai preste tot notabilitățile noastre.

În răstimpul precât am petrecut în Blaj mai că nu voiu greși afirmând cumcă speșele mi-au fost mai deopotrivă cu cele ce am purtat călătorind în anul trecut la Brașov, cumcă am tractat cam binișor cu ocaziunea balului [pe] profesorii pruncului nostru Victor. Aceasta am făcut-o din interes. Aceleași speșe nu mă supără, când (sic!) din contră mă supără văietarea preste lipsă și sărăcie d'osebit a verelor Anica și Marișca, pe care îmi trebură (sic!) a le mulțami cu atare jertfă banală. Ele toate de altă parte își descoperiră amărăciunea în contra fratele (sic!) lor Alexa, care deși se află în stare bunișoară, pre lângă că cu nimica nu le ajutoră, apoi le desprețuește, și trăiesc toate față cu dânsul în contraversie. Spun că ar fi atâtea de scump¹⁾ și pogârjit²⁾, încât se tigorește pre sine, femeia și pruncii săi, — idolul îi este banul.

Pe Victor l-am așezat în cvartir și în cost la D. Canonic Vlassa. Scump, foarte scump, câte 16 f. v. a. pe lună. Am lăcomit și m'a interesat a-l încvarțira la D. Sa pentru ca să fie sub oculo vigili, și să devină subordinat chiar și în privința ospitiului, pentru [ca] să nu o pătesc ca cu Clujul, unde astimp căzură (?) din Mathesu³⁾ în Secunda, și așa în Blaj repetează a VI, clasă gimnazială. E însă rău că D. Canonic cine știe până când va mai petrece în Sibiu, — ocărnuirea femeiască orișunde și ori și în ce împrejurări este mai defectuoasă (?) decât cea bărbătească.

Cred cumcă ați auzit și pe acolo despre dezastrul și întâmplata nenorocire a fostului D. Tale conșof de școală și amic Ioanne Graur, protă și paroh în Murăș-Ludoș — focul, adăunzile i-a

nimicit toate superedificatele, și pre lângă acestea toată strânsura din anul acesta — stogurile, clăile de fân, etc., etc. — a dears (?) chiar și Besereca, D. Sa precât (?) petrecând noi în Blaj, precât iarăși cu reînțoarcerea noastră către casă, m'a rugat spre a-ți face în numele D. Sale frățeasca-mi recvi-riciune din acel punct de vedere, ca aducându-ți aminte de amicitia și bună-tatea inimii sale cea de-a pururea către D. Ta, să ai bunătațe în atarete conferință a mișca inimile D. D. lor deputați și regaliști de-ai noștri spre a se întreprinde pe partea D. Sale una colectă purcezoătoare din cordialitate și creștinească îndurare. — Vai de omul cu familie grea împresurat, devenit la sapă de lemn, încât să nu își aibă nici pânea cea de toate zilele!!!

Puseciunea⁴⁾ mea economică mi-a reieșit astădată destul de favoritoare. Am clădit în 2 stoguri vreo 300 clăi grâu destul de mănos, și în al 3-lea stog vreo 80 clăi de săcară, al 4-lea stog stă din ovăș, și alte vreo 30 cară de nutreț. Astădată mă află asigurat!!

Fiica noastră Iustina încă pe la începutul lunii lui August — pe norocire ailându-se la soru-sa în Turda — căzu în aprindere de plămâni, supra venind îndată medicul cu lipitori și alte medicini, scăpară (sic!) din acea boală periculoasă, decăzură (sic!) însă în și alta mai periculoasă, în tifus (în laz) devenindu-i boala la un așa grad al crizei, încât nu mai avem altă speranță, decât numai într'al Cerului ajutor. Acuma dânsa se află în stare [de] re[con]valescență, numai că pierdutele și scăzutele-i puteri se readună cam pe încetul. Iustina noastră este pețită de către profesorul din Blaj Vasiliu Popescu, fost teolog de Viena, și stăm aproape de învoire. Despre acest obiect mai mult cu altă ocaziune. — Pentru ce ca regalist, și nu ca deputat cu 5 f. diurn pe zi?

Poftindu-ți dela înduratul Dumnezeu dorita buna reeșire cu planurile care și câte le adopți din tinerețe, pe lângă frățeasca-mi salutare și sărutare, sum și rămân

Al D. Tale

Mult iubitor frate
(ss) Alessandru.

(P. S. nu conține nimic interesant).

¹⁾ Sgârțit.
²⁾ Matematică.
³⁾ Pozițiunea.

CRONICA LITERARA

de Aurel Marin

HANS CAROSSA: *Jurnal de războiu în România.*

Despre războiu s'au scris felurite cărți și dintre acestea, acelea strict documentare nu sunt și cele mai interesante.

Odioase, chiar când reușesc să emoționeze până la lacrimi, sunt romanele cu „teză“, moralizatoare și umanitare.

Ținând cumpăna între document și literatură, sunt volumele de mărturie ale scriitorilor participanți la războiu.

Hans Carossa, unul din valoroșii scriitori germani contemporani, și-a notat impresiile sale, de medic al unor unități ce au luptat departe de țară.

Jurnalul de războiu, azi tradus, oglindește câteva momente din războiul 1916, în România, pe meleagurile transilvane.

Cu o intenție rară, autorul prinde atâtea scene caracteristice, dovedindu-se un psiholog pentru care nici cele mai adânci cute ale sufletului nu trebuie să fie neglijate.

Fie că se ocupă de peisajul urban, cu patetice discriminări pentru o civilizație irosită, fie că prezintă pe soldați — dela comandant până la curierul unității — d-l Hans Carossa se remarcă prin tonul confesional, sobru.

Deși uneori urmând succesiunea evenimentelor zilnice, notele de drum,

din *Jurnalul de războiu în România* sunt fragmente ce se pot oricând detașa, fiecare reprezentând anumite stări sufletești, chiar dacă sunt, toate, fără însemnătate.

Amintim de campamentul de iarnă, de moartea lui Glavina, de bătaia pe care tânărul ofițer polonez o administrează bosniacului, de moartea pisicuței cu blana cenușie albastră, de jurnalul lui Glavina.

Sunt câteva numai din strălucitele pagini, la care se pot adăuga multe altele.

Vieța cazonă în special aceea de pe front cu marile ei mizerii și micile bucurii, este descrisă simplu, de un om împăcat cu toate curiozitățile, pe care le acceptă, exagerate sau nu, cum sunt, în mod egal.

Notița e scurtă, parcă spre a reda ritmul accelerat al respirației, în fața primejdiei.

Vă aduceți aminte de înduioștoarea întâlnire dintre tânărul Wimmer și tatăl său?

Nesiguranța, în care se află totdeauna trupele în preajma acțiunilor, este redată magistral. Când și când, ca tuturora, autorului îi sboară gândul acasă, oriunde s'ar afla.

„Se încinge lupta din nou la
Continuare în pagina 5-a

Ziua Domnului

Indemn la Mântuire

„Doamne mântuește-mă”.
Sf. Matei XIV; 30.

Invățătura și minunile Mântuitorului sunt pe deoparte dovezi puternice ale dumnezeirii Sale, iar pe de altă parte semne ale lucrării sale de mântuire.

După ce mâna cea sfântă a lui Isus, aplecată asupra bolnavilor, a ridicat suferința și după ce mulțimea flămândă de Cer și de Dumnezeu a fost săturată cu pâinea vieții, slobozită fără osteneală din iubirea lui Hristos, corabia cu ucenicii Domnului s'a depărtat de țarm și un vânt puternic s'a abătut pe mare învăluindu-i în valuri.

Isus umblă pe mare ca pe uscat și apostolul Petru se pogoră din corabie îndreptându-se spre El, însă furtuna mare îl face să se îndoiască de această minune și începând a se afunda strigă: „Doamne mântuește-mă”.

Apostolului ce se afunda Hristos i-a întins mâna, ridicându-l deasupra adâncului, iar pe noi astăzi această cerere de mântuire ne duce înaintea tronului ceresc, cu toată durerea netălmăcită a omenirii, rugând liberarea de sub jugul blestemului și biruința asupra morții sufletului.

Doamne mântuește-mă e strigătul ce trebuie să ne smulgă din obezile ruginite ale răului, așezând sufletul pe culmea strălucitoare a biruinței dumnezeiești. E solia vieții ce deschide mântuirea. Este îngrijorarea celor ce plutesc pe valurile vieții.

Durerea ce apasă pieptul zdrobit de suferințe al omenirii ne dă în întregime o singură dorință, un singur gând, un singur cuvânt: mântuește-ne.

Această grijă de mântuire aplicată zilelor noastre naște întrebarea: care să fie cauza furtunii năprasnice ce amenință omenirea și o îndepărtează de calea luminii dumnezeiești și ce mijloc putem avea pentru a scăpa din această amenințare?

Cauza nu e greu de aflat, iar mijlocul de a ajunge la liniște pe această mare a vieții ni-l împarte și azi milostivirea dumnezeiască prin glasul de chemare al lui Hristos: „îndrăzniți eu sunt, nu vă temeți”.

Cauza răului este lipsa credinței și bogata trufie cu ispitele felurite. E păcatul, începutul durerilor și al morții. Ceea ce aduce omului durerea și umple lumea de jale este tot păcatul.

Ce pot fi patimile ce se luptă în inima noastră decât înfățișările isvotului de păcate.

Acolo unde se cugetă rău trebuie să fie ascuns totdeauna păcatul. În sufletul unde răsar mărăcinii poftelor se plimbă păcatul, puterea întunecului întinde curse, iar îndoiala ispitește. Ușurătatea minții mângăie adeseori pe cel încătușat de rău și vrea să se știe scăpat din vârtejul pricinuit de urmarea greșelii, dar nu și de slujba adusă păcatului. Nu caută să oprească pofta și pierde sufletul.

E dovada că plutim într-o lume răstignitoare de Hristos, unde neghina năpădește graul și necredința se răsvrătește împotriva sfatului dumnezeesc. Să socotim că și noi ne aflăm în fața lui Hristos, ca ucenicii pe marea învolburată și îndoiala ne face să ne afundăm în adânc.

Apostolului Petru I-a întins mâna ridicându-l, atunci când a cerut ajutorul Domnului.

Oare astăzi cine poate aduce mângăere gemătului suferinței și a lacrimilor vărsate cu prisosință decât Hristos de Biserica vestitoare a evangheliei Lui.

Suferințele zilei ne trezesc să intrăm în lumea lui Hristos, care a ridicat cu Sine pe Cruce și urmarea greșalelor noastre.

Suspiniul iubirii și al credinței să-și ia sborul spre înălțimea cerului și îngemănate cu graul aceleași rugi liniștitoare să strigăm: Doamne mântuește-ne.

Medicul NOSTRU

Vitaminele

de Dr. Valeriu Stînghe

Războiul actual ne face să străbatem vremuri cu adevărat apocaliptice, când, ca și în alte războaie, problema economică, problema alimentară este cea mai gravă. Astăzi când multe din alimentele de primă necesitate ne lipsesc, sau le avem în cantități mult reduse, este foarte important să știm cum trebuie să ne hrănim, cum trebuie preparate alimentele, știut fiind că lipsa acestora și lipsa cunoștințelor asupra felului lor de preparare pot da naștere la o mulțime de turburări ale organismului.

Este lucru cunoscut că alimentația joacă un rol important în menținerea vieții omului și cu deosebire a copiilor. Multe din bolile copiilor ca: debilitatea, anemia, rahitismul, lipsa de creștere, sunt datorite unei nutriții neraționale, insuficiente.

Se știe azi că pentru o dezvoltare normală a organismului copilului se cer pe lângă substanțele fundamentale ca: proteinele, hidrații de carbon, grăsimile și sărurile și acei factori biologici cunoscuți sub denumirea de *vitamine*.

Vitaminele se cunosc abia de vreo 30 ani. Ele înlesnesc transformarea și asimilarea substanțelor de bază din alimente. Ele au putut fi cântărite în alimente și s'a putut constata că unele alimente conțin mai multe, altele mai puține vitamine, iar altele sunt lipsite complet de vitamine.

Cantitatea de vitamine, întrebunțată de organismul nostru, ar fi cu mult mai mare, dacă alimentele le-am putea consuma așa cum ni le pune natura la dispoziție, nederivate și nemodificate în structura lor prin manoperile bucătăriei moderne.

Vitaminele sunt produse numai de plante. Omul le ia fie direct din plante, fie indirect, din produse ca: lapte, ficat, rinichi, creier, ale animalelor care s'au hrănit cu vegetale.

Vitaminele măresc rezistența organismului și cu deosebire rezistența față de infecțiile microbiene. Ele sunt extrem de necesare la orice vârstă și deosebit de importante pentru femeia care alăptează, pentru copil și pentru oamenii bolnavi.

Lipsa vitaminelor din alimentația noastră dă naștere la o mulțime de turburări, de stări care se numesc *avitaminoză*.

Astăzi se cunosc 9 grupe de vitamine, a căror compoziție chimică a putut fi determinată, așa că au putut fi preparate de laborator și puse în comerț sub diferite forme farmaceutice.

Vitamina A se găsește în zarzavaturi, în fructe verzi, în ouă, în lapte, în unt, în untura de pește. În boala Basedow organismul consumă multă

vitamină A, de aceea în această boală se va da multă vitamină A.

Vitamina B se găsește mai ales în coaja boabelor de cereale, deci în pâine neagră integrală, de seară, în pâine graham, în orezul necojit și în legumele uscate: fasole mazăre. Se mai găsește în ficat, rinichi, în nuci, alune.

Vitamina B1 are ca rol principal de a păstra nervii sănătoși, pofta de mâncare. Lipsa acestei vitamine dă naștere la turburări gastro-intestinale, la turburări ale nervilor (paralizii, nevralgii).

Vitamina B2. Lipsa ei oprește creșterea copiilor, produce boala numită pelagră, boală cunoscută la noi în țară, în mediul rural, unde populația se nutrește cu porumb stricat. Este o boală a neștiinței, a mizeriei, care produce mii de morți și de bolnavi în unele din satele noastre și care pot dispărea printr-o alimentație rațională.

Tot lipsa vitaminei B2 produce și unele anemii.

Vitamina C se găsește în cantități mari în zeama de lămâe, de portocale, măceșe, ceapă, roșii, ardei. Lipsa acestei vitamine dă naștere bolii numită scorbut. Tot lipsa acestei vitamine dă naștere la diferite hemoragii. Un deficit alimentar de vitamine C poate fi cauza sterilității la femei, sau poate provoca nașteri premature.

Vitamina D are rolul de a fixa calciul și fosforul în organism și cu deosebire în oase și în dinți. Lipsa acestei vitamine produce rahitismul, tetania. În tuberculoză, *vitamina D* are un rol important în calcierea leziunilor și previne hemoragiile.

Sursele vitaminei D sunt: untul, laptele, gălbenușul de ou, drojdia de bere și mai ales untura de pește.

Alte vitamine cunoscute azi mai sunt: *vitamina E* care joacă un rol important în funcțiunile sexuale, *vitamina F* care se găsește în grăsimi (unt, slănină, ulei de in), *vitamina H* se găsește în varza verde, orez, *vitamina K* se găsește în carne, ouă, varză, roșii, fragi. *Vitamina P* sau *citrică*, se găsește în coaja de lămâe, în grappe fruit, în mandarine.

Din cele de până acuma am văzut rolul covârșitor pe care-l joacă vitaminele în creșterea și dezvoltarea organismului nostru. De aceea nu vom neglija ca în alimentația noastră și cu deosebire a copilului să dăm preferință alimentelor bogate în vitamine. Lipsa de vitamine din alimente poate fi completată prin vitaminele pure, care se găsesc în comerț sub forma diferitelor preparate farmaceutice.

Știri din Dârste

Cercul Cultural Astra din Brașov-Dârste în dorința de a veni în ajutorul refugiaților din Ardeal, a dăruit Consiliului de Patronaj al Municipiului Brașov suma de 15.000 lei, pentru cele necesare căminului acestor frați alungați dela vetrele lor.

Atunci lumina faptei noastre va birui întunecul vrășmașului, iar poarta ce duce la Hristos se va deschide legându-ne strâns de El.

N'ai făcut aceasta?
Întărește-ți voința cu Isus și fă de acum înainte.

Și atunci fapta va deveni virtute și izvor de bine, de pace și dreptate în lume.

Preot Nic. Bârsan

Note de pe front

*Bate luna 'n foile de cort
Prin frunzișul sdrențuit de schije.
Fiecare, bine că nu-i mort
Și se culcă fără nicio grije.*

*Vântul trece cu răsufllul lin
Peste 'ntunecatele rețele.
Dincolo, dușmanii se ațin
Să le surpe ultimele stele.*

*Și când luna plină, după nori,
Își ascunde pentr'o clipă nimbul,
Lângă santinelă, în pași ușori,
Vine moartea ca să-și facă schimbul.*

Sevastopol, 4. VII. 1942.

Aurel Ma in

Cronica Agricolă

Lăsați lucerna și trifoiul de sămânță

Lucerna și trifoiul ocupă un loc de seamă între toate plantele de nutreț.

Pentru regiunile mai calde și secetoase dă roade bune lucerna, iar pentru cele mai reci și umede se potrivește trifoiul.

Pentru răspândirea acestor culturi pe întinderi cât mai mari stăpânirea se străduiește, prin distribuirea stocurilor însemnate din aceste semințe, la preț redus, să sporească suprafețele acestor culturi.

Totuși numai cu grija statului nu se poate ajunge la rezultatul dorit până când fiecare plugar nu va avea peticul lui de lucernieră sau trifoiște, cu care să facă față hranei vitelor sale destul de obidite.

Dar această acțiune cere însemnate stocuri de semințe de lucernă și trifoi care sunt atât de mult căutate și în țară și în străinătate și la prețuri bine plătite.

Așa dar cultivatorii de lucernă și trifoiu trebuie să profite de asemenea împrejurări favorabile, și să rezerve cât mai întinse suprafețe din culturile cele mai potrivite, în scopul producerii de semințe.

Atât la lucernă cât și la trifoiu se lasă pentru sămânță, după prima coasă, porțiunile cele mai curate de buruieni și care se prezintă mai frumos.

Momentul cel mai potrivit pentru cosirea sau seceratul lucernei sau a trifoiului pentru sămânță este atunci când majoritatea păștilor sunt coapte.

Gospodarul va ține socoteala și de starea timpului când trebuie să înceapă cositul sau seceratul lucernei sau a trifoiului.

Operațiunea se face dimineața spre a nu se scutura sămânța.

Se leagă în snopi mici așezându-se în piramide pentru uscare, cu tăietura în jos.

Uscarea se poate face și în brazde de unde se adună în căpițe dimineața sau seara cu multă grijă.

Lucerna și trifoiul astfel uscat se adună într-o șură bine clădită spre a nu pătrunde umezeala.

Treieratul se face de obicei târziu când dau gerurile, cu treierători speciale sau obișnuite.

Producția medie de sămânță la hectar poate fi de 300-400 kgr. la lucernă și 200-300 kg. la trifoiu.

Este de menționat că atunci când culturile sunt frumoase și curate producția este mult mai mare, și ca atare cultivatorul trebuie să ține socoteala de acest lucru, care-i sporește veniturile.

Lucerna și trifoiul ne dau în același an și furaj și sămânță (coasa a doua).

Un dușman periculos pentru lucernă și trifoiu este cuscuta sau torțelul, de care nu putem scăpa decât atunci când sămânța este curățată la stațiunea cea mai apropiată de decuscutare, sau când cultura este cu desăvârșire curată de cuscută.

Ministerul și camerele agricole, vor putea cumpăra stocurile disponibile de sămânță de lucernă „la prețul zilei”, fie că sămânța este plombată sau brută.

Cultivatorii sunt îndemnați să ofere spre vânzare o sămânță cât mai curată căci astfel și prețul este mai mare. Cultivatorii nu trebuie să uite un lucru, că sămânța după treierat se depozitează în magazii bine uscate în straturi subțiri și care se dau la lopată de câteori nevoia cere.

Așa dar, adunați cât mai multă sămânță de lucernă și trifoiu fiindcă numai astfel veți putea împlini lipsurile de tot felul.

Strigături hunedorene

*Rochie de grenadin
Așteaptă feciori, nu vin;
Cei cu cloareci nu 'ndrănesc
Cei cu nădrați nu sosesc...*

*Cântă-o păsărică 'n vie
Mândra moare de mânie
Că i-cm scris p'o hârțuță
Că n'o mai vreau de drăguță...*

Cronica literară

Continuare din pag. 3-a

...apaume. Mulți cred că vom lua drumul într'acolo.

Tocmai se răspândește șovonul că merge pe frontul românesc. Vine poșta. Băiețelul meu s'a făcut sănătos și mereu desenează și clădește.

Câteva rânduri sunt de ajuns spre a releva specificul situației.

4 Noembrie 1916

„Bordeiul, pe care Rehm ni l-a ridicat din ramuri de molift și l-a acoperit cu foaia de cort, s'a dovedit foarte bun. Am dormit toți în el, până către prânz.

Românii au stat liniștiți. Ai noștri cădesc adăposturi.

Umblă vorba însă că nu rămânem mult aici. La gustarea de dimineață, când maiorul dă să ia marmeladă dintr'o oală, scoate cu lingura un șoricel mort. Cum o fi intrat acolo, cine poate spune. Șoricelii sunt destui aici. Cafenii, trăguți, cu ochișorii ca ouăle negre de broască. Când m'am trezit azi, am văzut și eu unul în ramuri, deasupra mea, privind-mă lung.

Toate neliniștile ceasurilor de singurătate, visurile, nădejile unor oameni care așteaptă un liman odihnitor dincolo de zilele grele ale bătațiilor își găesc ecouri în această carte.

Desprindem un ultim citat, spre a sublinia poezia în care d-l Hans Carossa știe să îmbrace un fapt de cât de mică însemnătate:

„Zi scurtă, posomorită. Ceața parcă era mucigaiu pe moliftii pipernici și rari care creșteau pe coline. Întâlnirăm cete de refugiați și vite cu care, spre seară. La urmă venea un car cu loitre, tras de niște tauri cenușii, cu coarnele frumoașe. Îl conducea o femeie voinică având pe cap un bariz negru, suman lung, cafeniu și un băț în mână. Un copilăș, ținându-și păpușica strâns la piept, ședea cocoțat pe bulendrele așumate. Un bătrân și o fetiță mergeau după car și ridicau ceea ce cădea; iar un băiețel, să tot fi avut 10 ani cu fața fericită, nespun de veselă, alerga pe alături și fredona o melodie, ca și când s'ar fi găsit în cea mai deplină siguranță.”

Carte de maturitate, scrisă cu acea pondere specifică rasei dar și cu o căldură a inimii ce reține și cucerește, *Jurnal de războiu în România* e o operă de artă cu, acorduri domoale și grave, care se poate citi, în orice timp și la orice latitudine, cu aceleași necontestate satisfacții.

Traducerea este una din cele mai bune ce s'a făcut vreodată, în românește.

Din lumea largă

Catran și cocs din turbă

În Danemarca există fabrici care produc catran și cocs din turbă, exploatarea numeroasele zăcăminte de turbă ale țării. Zăcămintele de turbă se exploatează mai rațional prin acest procedeu, deoarece cocsul de turbă, produs alături de catran se poate întrebuința ca combustibil pentru generatoare.

O experiență interesantă

V'ați gândit vreodată că oțelul, care în aparență este ceva lipsit de viață, are și proprietăți omenești?

Poate îmbătrâni, poate obosi și — după descoperirile fizicienilor și metalurgistilor germani — el are chiar memorie! Anume: dacă se sapă pe o bancă de oțel o inscripție care apoi este netezită așa încât să nu se mai cunoască nimic, după multă vreme oțelul „își aduce aminte” de inscripție. Trebuie numai, ca și în cazul oamenilor, să-i dai ghies. Dacă banda este supusă unei tracțiuni puternice, vechea inscripție apare perfect vizibilă. Secretul e simplu: prin imprimarea executată oțelul și-a schimbat densitatea, iar după extindere, revenindu-și, inscripția apare din nou.

Stai!... că am o veste bună!...

Incepe tragerea cl. V-a a Loteriei de Stat

— Scăpăm de griji și nevoi numai cumpărând un Loz.

— Ai dreptate. Mă duc să cumpăr imediat un Loz și nu se poate ca din cele...

22.000 CÂȘTIGURI 50 PREMII
IN VALOARE DE DE CONSOLARE IN VALOARE DE
LEI 174.850.000 și LEI 10.000.000

...să nu câștigăm și noi

Tragerea clasei a 5-a
LOTERIA DE STAT
TRAGEREA LA: 5-6-7, 11-12-13,
16-17-18, 20-21-22, 25-26-27
și 30 AUGUST 1942
PE CLASE

Primăria comunei Satulung
Județul Brașov

Nr. 2162/1942.

PUBLICAȚIUNE

Se aduce la cunoștință generală că, primăria comunei Satulung, județul Brașov, va ține licitație publică cu oferte scrise, închise și sigilate în ziua de 7 August 1942, ora 11 a. m., în localul primăriei comunale pentru darea în întreprindere a lucrărilor de rectificarea străzii Lacului.

Valoarea lucrărilor după deviz este de 495.000 Lei.

Garanție 10% în numerar sau efecte garantate de Stat.

Caietul de sarcini, devizul și planul se pot vedea în fiecare zi la primăria Satulung.

În caz de nereușită se ține a doua licitație în ziua de 17 August 1942, în același loc, la aceeași oră și în aceleași condițiuni.

Satulung, la 14 Iulie 1942.

Primar,
Gh. Roșculeț

Notar,
N. Căndea

Primăria comunei Satulung
Județul Brașov

Nr. 2125 1942

Publicațiune

Se aduce la cunoștință generală că primăria comunei Satulung, județul Brașov, va ține licitație publică cu oferte scrise, închise și sigilate în ziua de 8 August 1942, ora 10 a. m., în localul primăriei comunale, pentru darea în întreprindere a lucrărilor de construirea unui baraj de lemn în strada Dunacului și un zid de sprijin în strada Regele Ferdinand.

Valoarea lucrărilor după deviz este de 220.000 lei.

Garanție 10% în numerar sau efecte garantate de Stat.

Caietul de sarcini, devizul și planul se pot vedea în fiecare zi la primăria Satulung.

În caz de nereușită se ține a doua licitație în ziua de 18 August 1942, în același loc, la aceeași oră și în aceleași condițiuni.

Satulung, la 16 Iulie 1942.

Primar,
Gh. Roșculeț.

Notar,
N. Căndea.

Primăria comunei Satulung jud. Brașov

Nr. 2126/1942.

Publicațiune

Se aduce la cunoștință generală că primăria comunei Satulung, județul Brașov, va ține licitație publică cu oferte scrise, închise și sigilate în ziua de 8 August 1942, ora 9 a. m., în localul primăriei comunale pentru darea în întreprindere a lucrărilor de construirea unui pod de beton pe str. Regele Ferdinand.

Valoarea lucrărilor după deviz este de 90.000 lei.

Garanție 10% în numerar sau efecte garantate de Stat.

Caietul de sarcini, devizul și planul se pot vedea în fiecare zi la primăria Satulung

În caz de nereușită se ține a doua licitație în ziua de 18 August 1942 în același loc, la aceeași oră și în aceleași condițiuni.

Satulung, la 16 Iulie 1942.

Primar,
Gh. Roșculeț.

Notar,
N. Căndea.

Primăria comunei Satulung
Județul Brașov

No. 2039/1942

Publicațiune

Se aduce la cunoștință generală că primăria comunei Satulung, județul Brașov, va ține licitație publică cu oferte scrise, închise și sigilate în ziua de 8 August 1942, ora 11 a. m., în localul primăriei comunale, pentru darea în întreprindere a lucrărilor de construirea unei conducte de apă în „Poiana Tăeturică”.

Valoarea lucrărilor după deviz este de 270.000 Lei.

Garanție 10% în numerar sau efecte garantate de Stat.

Caietul de sarcini, devizul și planul se pot vedea în fiecare zi la primăria Satulung.

În caz de nereușită se ține a doua licitație în ziua de 18 August 1942 în același loc, la aceeași oră și în aceleași condițiuni.

Satulung, la 16 Iulie 1942.

Primar,
Gh. Roșculeț.

Notar,
N. Căndea.

Citiți

„Gazeta Transilvaniei”

Informațiuni

Vechea întrebare

La o întrebare nevinovată a noastră, pusă în No. 49 din 28 Iunie, Primăria ne-a răspuns cu adresa No. 19995/942, ceea ce noi luând la cunoștință am și publicat în No. 52, fără comentariu, dar și fără încheierea adresei: „să dați desmințirea cuvenită“.

Aveam noi așa un fel de presimț că răspunsul este prea vag și mai știam că, noi nu ne-am cules informațiile de pe stradă.

Majoritatea lucrărilor de asfaltare sunt adjudicate firmei Bitumen și unui domn inginer din localitate. Bine s'a făcut ce s'a făcut. Primăria repară în regie și ea unele porțiuni.

Noi l-am văzut însă pe Haimann în lotul Bitumen.

Repetăm deci întrebarea nu cumva e o camuflare la mijloc, și nu cumva rechiziția are caracter permanent?

Conferința d-nei Sanda I. Matei

D-na Sanda I. Matei cunoscuta conferențiară și popagandistă pe terenul activității binelui obștesc, în ziua de 20 Iulie în sala Camerii de Industrie și de Comerț, ne-a vorbit captivant și documentat despre realizările Serviciului de Patronaj în diferitele centre ale țării. Pentru ca activitatea Patronajului să fie cât mai rodnică și bine coordonată a arătat necesitatea înființării școlilor de misionare în această direcție. O asemenea școală se va deschide și la Brașov.

Aviz școlar.

Toate elevele Liceului de fete „Principesa Elena“ sunt obligate a se prezenta la școală în zilele de Vineri 24, Luni 27 și Marți 28 Iulie, între orele 9-12 $\frac{1}{2}$ pentru a li se distribui lână pentru confecționarea de ciorapi.

Elevele care au lucruri pentru bazar — le vor aduce terminate în aceleași zile.

Elevele care nu se supun acestui ordin — nu vor fi înscrise în anul viitor școlar.

Recensământul producătorilor.

Ministerul de Finanțe în scopul de a cunoaște toate întreprinderile producătoare din țară, impozabile și cele scutite, produsele prime ce folosesc, produsele intermediare ce au etc. și pentru a se putea face o taxare uniformă în viitor, a întocmit o declarație model, care are caracterul unui recensământ.

Toate întreprinderile vor face aceste declarații până cel mai târziu la 1 August a. c.

Declarațiile se vor face în 3 exemplare, din care unul se va păstra de către întreprindere.

Pentru agriculturi

Ministerul Agriculturii va impune să se facă în primăvara viitoare însămânțări masive de iarbă de Sudan pe izlazurile comunale din regiunile proprii acestei plante.

În acest scop anunță pe agricultorii care au anul acesta culturi de iarbă Sudan să rezerve suprafețe cât mai întinse pentru producerea de sămânță.

Sămânța se va cumpăra de Ministerul Agriculturii și de Camerele agricole la prețul zilei, în raport cu puritatea și puterea de germinare.

Citiți cel mai vechiu ziar
Gazeta Transilvaniei

ȚĂRANUL ROMÂN

Niciun popor din lume nu a dovedit mai multă dragoste pentru țarina strămoșească ca poporul român. Dela începutul istoriei lumii, de când s'au încrustat primele semne grăitoare a existenței popoarelor, multe schimbări s'au făcut în așezările oamenilor mânați de dorul stăpânirii unor pământuri ce nu le aparțineau și a cuceririi unor bunuri pe care omul băștinaș le-a făcut utile vieții lui.

Providența a vrut ca pământurile pe care s'a născut poporul român să fie dintre cele mai bogate. Brazda lui fertilă, adâncurile sale bogate în tot felul de materii prime, a făcut ca țărănul român să se înfrățescă cu locurile natale, iar în sufletul lui să nu se nască niciun dor mai puternic decât acela al stăpânirii și apărării vetrei moștenite.

Aceasta este explicația că Românii n'au trecut hotarul moșiei străbune cu gândul de a lua avuțul altora, și numai astfel ne putem explica rezistența și lupta dărză împotriva tuturor cotropitorilor.

Grele și cumplite au fost timpurile pentru țărânii români care se străduiau să muncească cât mai bine ogorul și numeroase au fost jertfele aduse pe altarul credinței în care s'au născut și au murit, dar biserica nu și-au dărâmat-o și pe Dumnezeu nu l-au hulit. Conducătorii au fost întemnițați, arși pe rug și trași pe roată, dar din vechile mădulare sănătoase ale poporului alți conducători au răsărit mai vajnici și mai neînfricați.

Astăzi ca și ieri, Dumnezeu ne-a încercat, căci El pe cine iubeste îl și ceartă. Aceași dorință de revanșă a înarmat mâna și sufletul țărănului român și luptă astăzi pentru dreptatea pe care Dumnezeu o vrea, aceeași rezistență o opun Românii de pretutindeni în ciuda tuturor greutăților ce-i apasă. Bucovineanul și basarabeanul nu și-a lăsat portul și limba, nu a părăsit biserica și școala și mai luminoasă i se înfățișează crucea lui Hristos în mijlocul furtunii provocate de cei fără altare și fără Dumnezeu.

Țărănul român a dovedit și de data aceasta legătura lui cu brazda străbună și acest fapt este elogiul de „Westdeutscher Beobachter“, care publică sub semnătura

d-lui Herman Ginzel un articol intitulat „Omul român“, în care fixează fizionomia spirituală a Românilor.

Luând ca punct de plecare impresiile de călătorie ale lui Hal-muth von Moltke, care a făcut acum 100 de ani o călătorie prin România, d-l Ginzel declară că de atunci multe s'au transformat, numai forța de rezistență a țărănului român, care a supraviețuit fazelor de experiențe naționale, a rămas aceeași. El a rămas același țărăn lipsit de pretenții.

Articolul comentează apoi și redă pasajii din discursul de recepție ținut de d-l Liviu Rebreanu la Academia Română, relevând e-logiul făcut de distinsul scriitor țărănului român, „pe care nimeni, nicio putere din lume și nicio tortură nu-l poate deslipi de la locul său“.

Dar dacă țărănimea română a fost păstrătoarea rasei, a credinței, a pământului și a limbii, atunci se cuvine ca încorporarea tuturor energiilor și posibilităților românești să formeze punctul de plecare al tuturor preocupărilor de reformă socială care să ridice țărănimea română pe culmile la care-i dă dreptul trecutul, prezentul și viitorul, care se bazează tot pe rezistență, munca și credința lui.

Iată rostul ultimelor strădăni de a da țărânimii mijloacele și posibilitatea folosirii lor pentru îmbunătățirea vieții și crearea unei atmosfere sătești în care să se desvolte calitățile și virtuțile, care întotdeauna au fost căutate și găsite numai în masele largi ale țărânimii. Acolo pulsează adevărata viață românească și numai acolo găsim punctul de rezistență pe care se bazează orânduirea de azi și de mâine.

Țărănul român, de oriunde și oricâte necazuri se vor abate asupra sa, va ști să înfrunte furtuna cu ochii ridicați spre ceruri de unde vine mântuirea și dârzenia înfiptă în brazda roditoare, de unde izvorăște ca un susur cântecul de vrajă, pe care numai el îl înțelege.

Atâta vreme cât țărănul român va ști să asculte îndemnul ce-i vine de peste veacuri, întin-surile nu vor rămâne pustii de simțirea și viața românească, oricât de diavolești vor fi mijloacele de oprire.

Situația pe fronturile de luptă

Eforturile ce se depun acum de armatele germane și române sunt îndreptate spre cele mai importante sectoare de luptă ale frontului de Sud: Rostovul și Stalingradul, având drept țintă Caucazul. Natural nu se pomeneste numele de Caucaz în comunicatele germane, dar reperarea celor două localități ce dețin poarta spre acea provincie este făcută cu atâta violență, iar înaintarea trupelor e atât de vertiginosă, încât chiar Londra consideră că ea nu va putea fi oprită deoarece bol-

șevicii nu mai au nicio piedecă pe care s'o arunce înaintea Germanilor. Situația de astăzi a armatelor lui Stalin a fost creată nu numai de superioritatea forțelor germane și îndemânarea cu care ele sunt comandate, ci și din cauza multor greșeli ale tacticii bolșevice din iarnă, când comandamentul sovietic nu a făcut niciun fel de economii în oameni și materiale. Ne aducem aminte de numărul considerabil al prizonierilor precum și de prada de războiu care, de cele mai multe ori, întrecea orice închipuire.

de **Mardare Mateescu**

La aceasta se mai adaugă și efortul care au fost supuse trupele mareșalului Timoscenco în timpul iernii pentru ridicarea de fortificații și apoi ofensiva dela Charkow cu forțe insuficiente. Comentariile britanice privitoare la situația în care se află trupele sovietice sunt destul de interesante și ele învederează cruda realitate pe care poporul englez o suportă cu teamă crescândă. Astăzi ziarul „Sunday Express“ spune: orelor cele mai grele au sosit și pe mormântul ajutorului aliaților pentru Rusia se poate pune o piatră cu inscripția: „Mult prea mic și mult prea târziu“. „Daily Herald“ declară că, după trei ani de războiu aliații au pierdut războiul în toate fazele iar bolșevicii au dreptul de a acuza pe aliați de trădare grosolană. „New-York Times“, atrage atențiunea asupra amenințării ce plutește peste Asia din partea Axei. Forțele Axei vor putea organiza în folosul lor miliardul de oameni din Asia. Ziarul arată apoi că scopurile ofensive germane urmăresc ruperea legăturilor bolșevice cu portul Murmansk, cu golful Persic, distrugerea materialului de războiu și a trupelor de elită bolșevice, precum și ocuparea regiunilor industriale și petrolifere. De altfel acțiunile forțelor Axei au dovedit superioritate în Atlantic, în Africa și în Rusia, unde armatele lui Stalin se retrag în debandadă. De luni de zile asistăm la amenințări „vitoare“, care potențialul de războiu anglo-saxon, care în adevăr este mare și aceasta se recunoaște și la Berlin. Dar cercurile competente militare declară că zădarnic un stat dispune de un potențial de războiu, dacă acel potențial nu poate aduce niciun folos. Observatorii neutri militari precizează că situația armatelor lui Timoscenco este cu mult mai grea acum, după trei săptămâni de luptă, decât în anul trecut, după trei luni. În iarna ce a trecut Rușii n'au câștigat nimic nici din rezistența zădarnică, nici din contra-atacurile care s'au soldat cu pierderi grave și nici din retragerile „reșite“.

Așa cum se prezintă astăzi situația, trupele germane sunt destul de tari în sectorul central de Nord pentru a putea respinge orice atac bolșevic, iar cele de Sud pășesc cu hotărâre spre obiectivul final, care de altfel nu este ascuns. Generalul „Iarnă“ a fost bătut și acum forțele germane și române se străduiesc să învingă și pe generalul „Spațiu“. Din acest punct de vedere se precizează că „spațiul“ nu mai contează astăzi ca factor care să împiedice operațiunile militare. Victoriile de până acum au adus în patrimoniul forțelor germano-române destul „spațiu“, care se va răzbuna crunt pe cei care l-au pierdut, cu atât mai mult cu cât odăul cu întreaga imensitate a terenului ocupat a fost luată o întreagă pradă de războiu, precum și uzine și materii prime care vor fi folosite cum e mai bine.

În comunicatele comandamentului german se subliniază succesul operațiunilor dela Nord de Rostov, unde sunt încercuite însemnate forțe sovietice ce se găsesc în pragul nimicirii. De asemenea o mare însemnătate se atribuie succesului pe care submarinele germane l-au avut împotriva vaselor de transport inamice dovedindu-se încă odată că războiul modern înseamnă și operații mari, ce au loc pe câmpurile de luptă, cât și împiedicarea transporturilor de materiale de războiu.

Ca răspuns unor posturi de radio străine, care afirmă că trei divizii românești a fost distruse la Sevastopol, s'a dat un comunicat oficial din care reiese că noi am avut următoarele pierderi: 55 ofițeri, 28 subofițeri și 1773 trupă.

Redactor responsabil
ION BOZDOG